

Juncus canadensis J. Gay ex Laharpe nieuw voor Nederland

door

F. ADEMA

(Rijksherbarium, Leiden)

In september 1972 kreeg ik van de heer J. C. P. van Kessel te Veldhoven enkele planten toegestuurd, waaronder een *Juncus*-exemplaar, dat bij determinatie enige moeilijkheden opleverde. De kenmerkencombinatie van deze plant, nl. stengels met dwarsschotten (zoals bij *J. subnodulosus*), bloemdekbladen spits, de binnenste iets langer dan de buitenste (zoals bij *J. articulatus*) en 3 meeldraden, komt bij geen der tot nu toe in Europa waargenomen *Juncus*-soorten voor. Volgens de Amerikaanse flora's en de monografieën van BUCHENAU (1890, 1906) bleek de plant te behoren tot *J. canadensis*. Vergelijking met het herbariummateriaal van deze soort bevestigde de juistheid van deze determinatie.

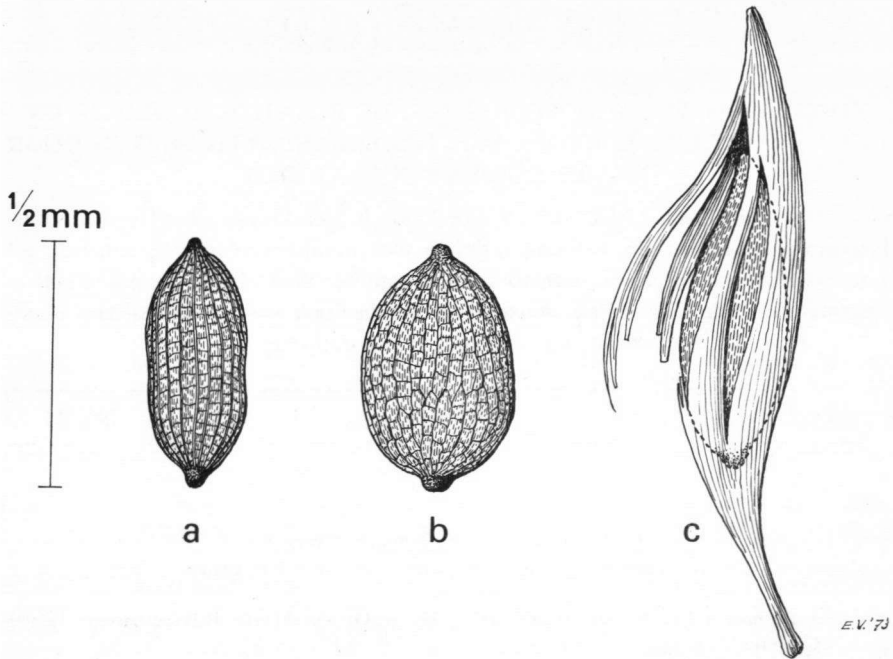

Fig. 1. Zaad van a: *Juncus articulatus*; b: *J. subnodulosus*; c: *J. canadensis*, buitenste integument opengescheurd.

Juncus canadensis J. Gay ex Laharpe, in Mém. Soc. Hist. Nat. Paris 3, 1827, p. 134.

Reuselse Moeren, bij Reusel (N.-Br.), leg. J. C. P. van Kessel, 10.VI.1972 en 13.XI.1972; id., leg. F. Adema & J. C. P. van Kessel, 26.VIII.1973.

Plant overblijvend met een korte wortelstok. Stengel rechtopstaand, 40—100 cm hoog, met dwarschotten. Bladen $1\frac{1}{2}$ — $2\frac{1}{2}$ mm dik, rolrond, met één holte en met niet onderbroken dwarschotten. Bloeiwijze eidelings, veelbloemig, samengetrokken tot uitgespreid, 2—10(—20) cm lang; onderste schutblad bladachtig, korter dan deze. Bloemen zonder schutblaadjes bij de voet, aan het uiteinde van de takken tot 5—10 (—50)-bloemige hoofdjes verenigd. Bloemdekbladen lancetvormig, $2\frac{1}{2}$ —4 mm lang, spits of toegespitst, naar de top roodbruin aangelopen, de binnenste iets langer dan de buitenste. Meeldraden 3, $1\frac{1}{2}$ —2 mm lang. Vrucht langwerpig, driekantig, kort toegespitst, even lang als tot iets langer dan de bloemdekbladen, bruin. Zaden spoelvormig, 1,2—1,9 mm lang, lichtbruin; buitenste integument de rest van het zaad tamelijk los omgevend, aan beide uiteinden tot een witachtig aanhangsel verlengd (fig. 1, c).

Ar.: Noord-Amerika; in Canada van Quebec tot Nova Scotia; in de noordoostelijke Verenigde Staten westelijk tot Minnesota en zuidelijk tot Tennessee.

Opm.: Hoewel ik bij een laat opgeschoten exemplaar, in november 1972 nog bloeiend, slechts met moeite een tussenschot in de stengel kon vinden, ben ik op grond van andere kenmerken tot de conclusie gekomen, dat dit exemplaar wel degelijk ook tot *J. canadensis* behoort.

Omdat een aantal kenmerken van deze soort overeenkomen met die welke gevonden worden bij resp. *J. subnodulosus* en *J. articulatus*, heb ik in het onderstaande staatje een overzicht gegeven van de verschillen die er zijn tussen *J. canadensis* en deze beide soorten.

	<i>J. subnodulosus</i>	<i>J. canadensis</i>	<i>J. articulatus</i>
Stengel	met dwarsschotten	met dwarsschotten	zonder dwarsschotten
Bladen	met meer holten en onderbroken dwarsschotten	met één holte en niet-onderbroken dwarsschotten	met één holte en niet-onderbroken dwarsschotten
Bloemdekbladen	stomp, 2—2½ mm lang	spits of toegespitst, 2½—4 mm lang	buitenste toegespitst, binnenste toegespitst tot stomp, 2½—3½ mm lang
Meeldraden	6; ca. 1½ mm lang	3; 1½—2 mm lang	6; ca. 1½ mm lang
Zaden	0,4—0,5 mm lang; buitenste integument de rest van het zaad nauw omgevend, aan beide uiteinden niet of nauwelijks verlengd (fig. 1, b).	1,2—1,9 mm lang; buitenste integument de rest van het zaad tamelijk los omgevend, aan beide uiteinden tot een witachtig ahangsel verlengd (fig. 1, c).	0,4—0,6 mm lang; buitenste integument de rest van het zaad nauw omgevend, aan beide uiteinden niet of nauwelijks verlengd (fig. 1, a).

De Reuselse Moeren zijn volgens Van Kessel voormalige „klotgaten”, welke weer aan het verlanden zijn. *J. canadensis* groeit hier in een aantal pollen aan de rand van een ondiep plasje (in aug. 1973 geheel drooggevalven). Behalve *J. canadensis* groeien er o.a. de volgende soorten: *Calluna vulgaris*, *Carex rostrata*, *Corynephorus canescens*, *Drosera intermedia*, *D. rotundifolia*, *Eleocharis palustris*, *Erica tetralix*, *Eriophorum angustifolium*, *Juncus articulatus*, *J. effusus*, *Molinia caerulea*, *Myrica gale*, *Nymphaea alba*, *Oxycoccus palustris*, *Polygonum amphibium*, *Potamogeton natans*, *Potentilla erecta*, *Rhynchospora alba*. Van Kessel vond in 1972 ook nog *Juncus bulbosus*, *Polygonum mite* en *Utricularia minor*.

Het terrein maakt een redelijk natuurlijke indruk.

J. canadensis wordt in de Amerikaanse flora's vermeld van „swamps, marshes and wet shores”. De Nederlandse vindplaats komt hier in terreintype duidelijk mee overeen.

Hoe *J. canadensis* in de Reuselse Moeren terecht is gekomen, is vooralsnog een raadsel. Van Kessel kon mij niet zeggen of er iets bijzonders met het terrein was gebeurd. Ook uit de toestand van het terrein en zijn begroeiing konden geen aanwijzingen worden verkregen.

Literatuur

- BUCHENAU, F., 1890. Monographia Juncacearum. Bot. Jahrb. 12, p. 1—495.
 —, 1906. Juncaceae, in A. Engler, Das Pflanzenreich IV.36. Leipzig.

Summary

The author mentions the occurrence of the North American *Juncus canadensis* J. Gay ex Laharpe in the Netherlands in a marsh near Reusel (prov. N.-Brabant).